

KAITSEMINISTEERIUM

[Adressaadi ees- ja perekonnanimi: 1]

Haridus- ja Teadusministeerium

Munga tn 18, 50088 Tartu

hm@hm.ee

Teie: 09.05.2024 nr 6-4/24/2141

Meie: 20.06.2024 nr 12-8/24/14-2

Ettepanekud Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni raamprogrammi jätkuprogrammi kohta

Täname võimaluse eest esitada ettepanekud Euroopa Horisont raamprogrammi osas. Kaitseministeeriumi valitsemisala jaoks on raamprogrammis osalemine olulise tähtsusega, et kasutada selle võimalusi riigikaitse võimestamiseks teadus-arendustegevuse ja innovatsiooni abil ning soodustada koostööd tsiviilpartneritega. See aitab tuua kaitsevaldkonda uusi lahendusi, kaasata ja luua sektoris uusi ettevõtteid ja teha paremat koostööd teadusasutustega. Teeme järgnevad ettepanekud käesoleva perioodi raamprogrammi ja selle jätkuprogrammi osas:

1. **Soovime teaduse raamprogrammi võimalusi senisest enam ära kasutada kaitsealase teaduse ja innovatsiooni arendamiseks** ja toetame programmi edasist keskendumist temaatilistelt samaväärt laialdastele koostöövõimalustele.
2. **Toetame suurema sünergia ja koostöö saavutamist Euroopa Liidu tsiviil- ja kaitsevaldkonna teadus- ja arendusprogrammide vahel.** Tsiviil- ja militaarsektori vahel tekkiva vastastikuse jõustamise ja sünergia suurimateks võitjateks on eelkõige murranguliste tehnoloogiate arendused Euroopa Liidus, nt tehisintellekti, kvanttehnoloogiate, autonoomsete süsteemide, uue põlvkonna kommunikatsioonilahenduste, biotehnoloogia ja kosmose valdkondades.
3. **Toetame kahese kasutusega tehnoloogiate arenduse reguleerimist raamprogrammis juba käesoleva raamprogrammi perioodil.** Kaitseministeerium esitas 30.03.2024 Haridus- ja Teadusministeeriumile ettepanekud kahese kasutusega tehnoloogiauuringu Valge raamatu osas. Selles tegime ettepaneku lõpetada Euroopa Horisont keskendumine eranditult tsiviilvaldkonna arendustele ja selle avamist kahese kasutusega tehnoloogiaalastele teadusuuringutele. Leidsime, et kahese kasutusega tehnoloogiate selgem defineerimine ja selle arendusvõimaluste loomine edendab laiemalt tehnoloogiasiret ja innovatsiooni, kuna annab tõuke uuenduslikule mõtteviisile, kuidas rakendada tehnoloogiaid erinevates sektorites. Samuti aitab see teha koostööd ja tuua kaitsevaldkonda tsiviilsektoris tegutsevaid teadusasutusi ning kaasata ja luua uusi ettevõtteid.
4. **Raamprogrammi valdkondlikud eesmärgid peavad olema vastavuses muutunud geopolitiiliste oludega ja ühiskonna peamiste väljakutsetega.** Euroopa Horisont programmi erinevaid osasid vaadates on Kaitseministeeriumi valitsemisalal kõige enam huvi ja puutumust digi-tööstus-kosmos, kliima-energia-transport ja ühiskonna tsiviiljulgeoleku klastritega. Digi-tööstus-kosmos suunal on enim huvipakkuvad valdkonnad uued esilekerkivad tehnoloogiad, tehisintellekt ja robotika, andme- ja arvutitehnoloogiad ja kosmosepõhised andmed ja tehnoloogiad. Neist viimane ehk kosmosepõhiste taristute ja teenuste arendamine toetab CR14 võimekusi seoses küberturvalisuse teenuste väljaarendamisega. Kliima-energia-transport teemasuunal on huvipakkuvad teemad keskkonnajalajälje vähendamise meetmete ja lahenduste väljatöötamine, nutikad energialahendused (nt mobiilsed energialahendused, akutehnoloogiad) ja targa mobiilsusega seotud valdkonnad, mis ennekõike puudutavad infrastruktuuri, mobiilsuse juhtimist ja logistika toetuse lahendusi. Ühiskonna tsiviiljulgeoleku suunal on kõige olulisemaks küberjulgeoleku teemad, ennekõike digitaalse infrastruktuuri ja selle elutsükli turbelahendused, loodavate kübertoodete turbe hindamise meetodid ja krüptograafia.

5. **Toetame teadlaste koostöövõrgustike laiendamist ja multidistsiplinaarse koostöö soodustamist teadus-ja arendusasutuste vahel.** Kaitseministeeriumi valitsemisala vaates on sõjateaduste valdkonna arendamiseks oluline ka osaluse laiendamise meede, nt Twinning programm, kus toetatakse liikmesriikide asutuste teadus- ja innovatsioonisuutlikkuse suurendamist ja rahvusvahelist teadus- ja arendusasutuste koostööd. See on oluline ennekõike Kaitseväge Akadeemia teadus- ja arendustegevuse võimestamiseks. Kaitseväge Akadeemia kavandab koostöös TalTechi, Tartu Ülikooli ning Soome ja Rootsi riigikaitse ülikoolidega Twinning projektitaotluse esitamist 2025. aasta kevadel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Uudeberg
Kaitseplaneerimise asekancler

Kairi Talves
Kairi.Talves@kaitseministeerium.ee